

HABILITATION THESIS REVIEWER'S REPORT

Masaryk University

Applicant

Mgr. Jana Zerzová, Ph.D.

Habilitation thesis

Learning English as a Foreign Language with Autism Spectrum Disorder: Reflection of Classroom Practices and Experience(s)

Reviewer

Silvia Pokrivcakova

Reviewer's home unit

University of Trnava, Slovakia

The submitted habilitation thesis addresses the issue of inclusive foreign language education for individuals with autism spectrum disorder (ASD) within the context of the Czech educational system. Autism spectrum disorders—often simplistically referred to as *autism*—belong among the most serious developmental disorders of the human psyche. They are typically manifested through impaired social interaction, disrupted communication skills and imagination, and the stereotypical repetition of activities and interests.

The development of both the mother tongue and foreign language competences in individuals with ASD is significantly influenced by limitations in verbal expression as well as by a weakened or absent ability to comprehend the nonverbal components of speech. Individuals diagnosed with Asperger's Syndrome (AS) are generally regarded as those on the autism spectrum who possess average to above-average intellectual and communicative (particularly verbal) abilities, while difficulties in the domain of social functioning remain evident. This diagnosis is associated with the most optimistic educational and occupational prognosis among ASD conditions, primarily owing to the affected individuals' strong communication skills, adherence to rules, attention to detail, and punctuality.

It is the responsibility of a conscientious society and its educational system not to squander this potential, but rather to create the conditions necessary for these optimistic prognoses to become reality. Regrettably, societies within the Central European region still exhibit considerable shortcomings and significant room for improvement in this regard. For these reasons, I consider the chosen topic of the habilitation thesis to be exceptionally timely and potentially highly valuable for advancing scientific knowledge in the field of foreign language didactics—particularly in the didactics of English.

Structure and Theoretical Part

The principal contribution of the habilitation thesis lies in its presentation of original empirical research, which is, by its very nature, unique and pioneering not only within the Czech context but also internationally. The author's research is distinguished by its direct inquiry into the perspectives, attitudes, and lived experiences of individuals with ASD regarding their foreign language education and English acquisition.

The thesis follows the conventional structure of theoretical (Chapters 1–3) and empirical (Chapters 4–7) parts. The research problem is clearly explained and thoroughly justified in the introduction and in Chapter Two. The author provides an extensive clarification of relevant terminology, discusses existing terminological ambiguities and inconsistencies, and outlines ongoing processes related to the standardisation of terminology in the field. She further presents fundamental characteristics of individuals with ASD and offers an overview of educational strategies recommended for their foreign language instruction.

It is commendable that, in her effort to describe the broad spectrum of ASD symptoms and their various manifestations, the author maintains a clear focus on the aims of her research and adheres strictly to her disciplinary framework. The reader thus receives all information necessary for a comprehensive understanding of the empirical study, without being overwhelmed by tangential data.

In Chapter Three, the author presents a clear, systematic, critical, and highly functional overview of current theoretical and empirical knowledge. She identifies several controversies in existing literature (e.g., the role of Total Physical Response and movement-based activities) and does not hesitate to address methodological shortcomings in a number of previous studies directly and explicitly.

Empirical Part

The research section follows the standard scientific structure (*methodology – findings – discussion – implications*).

The author presents her research methodology in Chapter Four (*Methodology*). The principal objective was to explore how students with ASD experience learning English, how they perceive the classroom environment, and whether they feel they receive adequate support. The author compared the perspectives and experiences of students with those of their parents and teachers. The use of the unique and logistically demanding *triad design* (student–parent–

teacher) is particularly productive. The ten research questions derived from the main aims of the study testify to both the breadth and ambition of the author's scholarly endeavour.

The chosen methodological approach is appropriate and well justified. Specific procedures—including the development of research instruments, sampling, data collection, coding, and analysis—are described in detail and logically substantiated.

The collected data are summarised in Chapter Five. In this section, a deeper analytical treatment and more explicit structuring of findings into hierarchically organised and thematically coherent categories would be desirable. In its current form, the chapter reads as an insufficiently processed and somewhat opaque transcription of respondents' extensive, though highly informative, answers.

Discussion and Implications

The relative lack of clarity observed in Chapter Five is entirely compensated for by Chapter Six (*Discussion*), which is structured around the ten research questions. Here, the author provides a clear and concise synthesis of her findings, juxtaposing them with results from previous research. The outcomes confirm several of the author's expectations and implicit hypotheses (partly grounded in her professional convictions)—for instance, that individuals with ASD should be viewed as *neurodivergent* rather than *neurodeficient*.

The three most frequently reported challenges were difficulties with social interaction, verbal communication, and concentration. Moreover, the views and experiences of students differed significantly from those of their parents and teachers in several respects. Notably, nearly all participants with ASD expressed a positive or very positive attitude toward learning English as a foreign language. The most commonly reported obstacles were associated with auditory hypersensitivity, emotional instability, mental blocks, and disruptive classroom behaviour—either their own or that of their peers.

A particularly concerning finding was that a significant portion of teachers in the sample were insufficiently informed about the manifestations of ASD, did not adequately understand the needs of their students, and showed little motivation to improve this situation.

In Chapter Seven (*Implications*), the author formulates proposals for improving current pedagogical practice and for increasing awareness of ASD among teachers and the wider public. The most original and valuable contribution of this chapter is the author's *ASD-Friendly Foreign Language Teaching Model*, which, however, has not yet been empirically validated. The author explicitly acknowledges this and other limitations (e.g., the small sample size and

the predominantly qualitative nature of the study) and suggests ways to address them in future research.

In the final Chapter Eight, the author concisely reiterates and synthesises the main conclusions of her study.

Formal and Ethical Aspects

From a formal perspective, the habilitation thesis meets all academic standards. The graphical layout, the use of academic language, the handling of information sources, the citation format, and the bibliography all conform to established scholarly norms. The author also fully meets ethical requirements by appropriately citing and referencing all sources, by providing informed consent to participants, anonymising their personal data, and including the original research instruments developed for students, parents, and teachers in the appendices.

Questions, Comments, and Remarks for the Oral Defence

1. On page 36, you note that the existing general guidelines and recommendations for Czech foreign language teachers are based on long-standing professional experience rather than on original empirical research. One of your objectives was, therefore, to supplement these recommendations with empirical findings from Czech students with ASD, their parents, and teachers. Am I correct in understanding that you consider the nationality (or regional affiliation) of respondents to be a relevant variable in research on foreign language education for students with ASD?
2. In your habilitation thesis, you contrast authors who regard ASD as a form of *neurodivergence* with those who view it as a *neurodeficiency*, and you explicitly identify yourself with the former perspective. Based on your knowledge of the literature, would you say that this position is common or rather exceptional within the Czech (or Central European) academic community? Have you encountered similar views among teachers in Czech schools?
3. You present your proposed model exclusively from the perspective of students with ASD. In your opinion, are all the proposed measures and recommendations feasible in classroom settings in such a way that the needs of neurotypical students and those with other special educational needs are equally addressed?

Conclusion

I evaluate the habilitation thesis of Mgr. Jana Zerzová, Ph.D. as an exceptionally valuable and significant contribution to the development of scientific knowledge in the field of foreign language didactics as well as in special pedagogy. Through a precise mapping of the current state of research and the subsequent implementation of original empirical inquiry—conducted in full accordance with methodological and ethical standards—the author has successfully achieved her stated objective: to complement general recommendations concerning foreign language instruction for students with ASD with concrete empirical findings drawn from the Czech context and from Czech students with ASD themselves.

I am convinced that this habilitation thesis will contribute to a deeper understanding of this group of learners and to the overall improvement of inclusive education in schools, enabling all students to receive quality education supported by meaningful and effective pedagogical practices.

Based on the foregoing, I conclude that the candidate possesses the requisite scholarly and pedagogical qualifications to influence further development in the discipline. The submitted habilitation thesis fully meets the defined criteria **expected of a habilitation thesis in the field of Didactics of Foreign Language**, and I therefore **recommend it for defence**. Furthermore, I **recommend** that the candidate be awarded the academic title of *Associate Professor (Docent)*.

V Trnave 1. 10. 2025

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.

POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Masarykova Univerzita

Habilitantka

Habilitačná práca

Autor posudku

Pracovisko posudzovateľa

Mgr. Jana Zerzová, Ph.D.

Learning English as a Foreign Language with Autism Spectrum Disorder: Reflection of Classroom Practices and Experience(s)

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.

Faculty of Education

University of Trnava, Slovakia

Predložená habilitačná práca sa venuje problematike inkluzívneho cudzojazyčného vzdelávania jedincov s poruchami autistického spektra (PAS) v kontexte českého školského systému. Poruchy autistického spektra, často zjednodušene nahrádzané pojmom autizmus, patria medzi vážne poruchy duševného vývinu jedinca, ktoré bývajú najčastejšie manifestované zhoršenou sociálnou interakciou, narušením komunikačných schopností a imaginácie, ako aj stereotypizáciou činností a záľub. Rozvoj materinského jazyka a cudzojazyčné vzdelávanie jedinca s PAS bývajú ovplyvnené zhoršeným verbálnym vyjadrovaním, ale aj oslabenou alebo absentujúcou schopnosťou rozumieť neverbálnej zložke reči. Za jedincov s Aspergerovým syndrómom (AS) sa považujú jedinci s PAS, ktorí majú priemerne až nadpriemerne rozvinuté rozumové a komunikačné (predovšetkým rečové) schopnosti, avšak problémy v sociálnej oblasti zostávajú prítomné. Diagnóza AS patrí medzi PAS s najoptimistickejšou prognózou vo vzdelávaní aj v pracovnej sfére, a to vďaka dobrým komunikačným zručnostiam, tendencii dodržiavať pravidlá, dobre vyvinutému zmyslu pre detail a dochvilnosti. Úlohou zodpovednej spoločnosti a jej školského systému je nemrhať ich potenciálom a urobiť všetko pre to, aby sa tieto optimistické prognózy stali realitou. Je smutným poznaním, že spoločnosti v stredoeurópskom regióne majú v tomto ohľade veľké rezervy a rozsiahly priestor na zlepšenie. Zvolenú tému habilitačnej práce práve preto považujem za mimoriadne aktuálnu a potenciálne veľmi prínosnú pre vedecké poznanie v odbore didaktiky cudzích jazykov (didaktiky anglického jazyka).

Hlavným prínosom habilitačnej práce je to, že publikuje výsledky originálneho empirického výskumu, ktorý je vo svojej podstate ojedinelý/pilotný nielen v rámci českého, ale i medzinárodného vedeckého poznania. Autorka do svojho výskumu totiž zahrnula aj priame

zisťovanie názorov, postojov a skúseností samotných jedincov s PAS s cudzojazyčným vzdelávaním a osvojovaním si angličtiny ako cudzieho jazyka.

Habilitačná práca je štandardne rozdelená na teoretickú (kapitoly 1-3) a výskumnú časť (kapitoly 4-7).

Výskumný problém je dôsledne vysvetlený a zdôvodnený v úvode práce a v jej druhej kapitole. Súvisiaca terminológia, existujúce terminologické nejednoznačnosti a rozdiely, ako aj prebiehajúce zmeny v jej štandardizácii sú vysvetlené v druhej kapitole. Autorka v tejto kapitole uvádza tiež základné charakteristiky jedincov s PAS a prináša prehľad edukačných stratégií odporúčaných pre ich cudzojazyčné vzdelávanie. Oceňujem, že pri snahe popísať širokú škálu symptómov PAS a ich rôzne variácie autorka nešetrá zo zreteľa cieľa svojej práce a prísne sa drží svojho odboru. Čitateľ tu nájde všetky potrebné informácie, ktoré sú relevantné pre úplné pochopenie originálneho výskumu, pričom nie je zahltený síce zaujímavými a dôležitými poznatkami, ktoré však s odborom alebo výskumným problémom priamo nesúvisia.

V tretej kapitole autorka prináša prehľadný, systematický, kritický a vysoko funkčný teoretický prehľad súčasného poznania k téme. Autorka tu identifikuje viacero kontroverzií v doteraz publikovanej literatúre (otázka TPR a pohybových aktivít vo všeobecnosti) a nevyhýba sa ani jasnému a adresnému označeniu metodologických nedostatkov viacerých štúdií.

Výskumná časť práce zachováva štandardné členenie vedeckých formátov (methodology – findings - discussion – implications).

Metodológiu svojho výskumu autorka približuje v štvrtej kapitole (Methodology). Jej hlavným výskumným cieľom bolo zistiť, aké majú žiaci s PAS skúsenosti s učením sa angličtiny, ako vnímali prostredie v triedach a či cítili, že sa im dostávalo potrebnej podpory. Vyjadrené názory a skúsenosti jedincov s PAS autorka konfrontovala s názormi ich rodičov a učiteľov. Použitie jedinečnej a organizačne náročnej stratégie tvorby triád respondentov (žiak-rodič-učiteľ) považujem za mimoriadne produktívne. Na formulované výskumné ciele nadväzuje desať výskumných otázok, čo poukazuje na šírku záberu a ambicióznosť autorkinho počinu. Použitý metodologický postup hodnotím ako vhodne zvolený. Konkrétne metodologické postupy (tvorba výskumných nástrojov, sampling, zber dát, ich kódovanie, spracovanie a analýza) sú v práci detailne popísané a logicky zdôvodnené.

Zozbierané dáta autorka sumarizuje v piatej kapitole habilitačnej práce. V tejto časti práce by som privítala hlbšiu analýzu dát, ich podrobnejšiu hierarchizáciu, rozvrstvenie a zoskupenie do zmysluplných celkov. V súčasnej podobe kapitola pôsobí ako nedostatočne spracovaný a pomerne neprehľadný prepis síce informačne cenných, ale nadmieru rozsiahlych respondentských odpovedí.

Vyššie zmienenú relatívnu neprehľadnosť piatej kapitoly úplne kompenzuje kapitola šiesta (Discussion), kostru ktorej tvoria odpovede na 10 výskumných otázok. Tu autorka v prehľadnej a koncíznej forme sumarizuje svoje výsledky, ktoré súčasne konfrontuje s výsledkami existujúcich výskumov. Výsledky výskumu potvrdili viaceré očakávania a implicitné hypotézy autorky (motivované jej osobným presvedčením), napr. že jedinci s PAS majú rozdielne charakteristiky, ktoré je potrebné vnímať ako prejavy neurodivergencie a nie neurodeficiencie. Tri najčastejšie uvádzané problémy boli problémy so sociálnou interakciou, verbálnou komunikáciou a zníženou koncentráciou. Tiež sa potvrdilo, že názory a skúsenosti žiakov sa vo viacerých aspektoch významne líšia od názorov a skúseností ich rodičov a učiteľov. Dôležitým zistením bolo, že takmer všetci jedinci s PAS vo výskumnej vzorke mali veľmi pozitívny alebo pozitívny postoj k učeniu sa angličtiny ako cudzieho jazyka. Väčšina žiakov zo vzorky uviedla problémy, ktoré súviseli s ich sluchovou hypersenzitivitou, nervovou labilitou, zablokovaním, nevhodným správaním vlastným alebo spolužiakov v triede a pod. Smutným zistením bolo, že významná časť učiteľov vo vzorke nebola dostatočne informovaná o prejavoch PAS, potrebám svojich študentov tak nerozumeli a nemali ani záujem aktívne túto situáciu zmeniť.

V nadväznosti aj na podobné zistenia autorka v siedmej kapitole (Implications) formuluje svoje návrhy na skvalitnenie existujúceho stavu v pedagogickej praxi a námety na zvýšenie informovanosti učiteľov a širšej verejnosti o PAS. Originálnou a najprínosnejšou časťou tejto kapitoly je originálny model cudzojazyčného vyučovania, ktorý je priateľský voči žiakom s PAS (ASD-Friendly Foreign Language Teaching Model), ktorý však zatiaľ nebol v praxi empiricky overený. Tento a ostatné limity svojho výskumu autorka v práci explicitne uvádza (málo početná vzorka, charakteristiky dominantne kvalitatívneho výskumu) a navrhuje, ako ich možno prekonať v budúcich výskumoch. V záverečnej, ôsmej, kapitole autorka opätovne a v kondenzovanej forme formuluje závery svojho výskumu.

Formálna a etická stránka práce

Po formálnej stránke nemám k predloženej habilitačnej práci pripomienky. Grafická úprava, úroveň odborného jazyka, práca s informačnými zdrojmi, spôsob citovania a zoznam bibliografických záznamov vyhovuje štandardom vedeckých prác. Etické hľadisko autorka napĺňa citovaním a odkazovaním na použité zdroje, ale aj korektným informovaním účastníkov výskumu, anonymizovaním ich osobných údajov a zverejnením použitých výskumných nástrojov vlastnej proveniencie pre žiakov, rodičov a učiteľov v prílohách práce.

Otázky, poznámky a pripomienky k ústnej obhajobe:

- 1) Na s. 36 uvádzate, že existujúce všeobecné usmernenia a odporúčania pre českých učiteľov cudzích jazykov vychádzajú z dlhoročných skúseností autorov v tejto oblasti, nie sú však založené na originálnom empirickom výskume v oblasti výučby cudzích jazykov pre žiakov s PAS. Preto, ako píšete, bolo jedným z cieľov Vašej habilitačnej práce doplnenie všeobecných odporúčaní empirickými zisteniami od českých žiakov s PAS, ako aj ich rodičov a učiteľov, aby pomohli učiteľom cudzích jazykov zamyslieť sa nad svojou výučbou cudzích jazykov a prispôbiť ju potrebám svojich žiakov. Rozumiem správne, že národnosť (regionálnu príslušnosť) respondentov považujete za relevantnú premennú vo výskume vyučovania cudzích jazykov u žiakov s PAS?
- 2) Vo svojej habilitačnej práci opakovane staviate do opozície názory autorov, ktorí vnímajú PAS ako neurodivergenciu, a tých, ktorí na ne nazerajú ako na neurodeficienciu. Samú seba zaraďujete do prvej skupiny. Viete na základe svojho rozhľadu o odbornej literatúre povedať, či ste v tomto postoji v rámci českej (stredoeurópskej) odbornej komunity osamotená? Stretli ste sa s podobným postojom na českých školách medzi učiteľmi?
- 3) Svoj navrhovaný model vyučovania AJ predstavujete výlučne z perspektívy žiakov s PAS. Sú podľa Vás všetky navrhované opatrenia a odporúčania realizovateľné v triedach tak, aby boli rovnako saturované potreby intaktných žiakov a žiakov s inými špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami?

Záver

Habilitačnú prácu Mgr. Jany Zerzovej, Ph.D. hodnotím ako mimoriadne hodnotnú a prínosnú pre rozvoj vedeckého poznania v odbore didaktiky cudzích jazykov, ale aj v špeciálnej pedagogike. Vďaka precíznemu zmapovaniu existujúceho stavu poznania a následne korektne realizovanému originálnemu výskumu pri zachovaní všetkých metodologických a etických štandardov sa autorke podarilo stanovený cieľ – t.j. doplniť známe všeobecné odporúčania o vyučovaní cudzích jazykov u žiakov s PAS konkrétnymi empirickými zisteniami z českého prostredia a od českých žiakov s PAS – jednoznačne splniť. Verím, že habilitačná práca prispeje k lepšiemu pochopeniu tejto skupiny žiakov a k celkovému zlepšeniu inkluzívneho vzdelávania na školách tak, aby všetci žiaci mohli vďaka zmysluplnej a efektívnej podpore získavať kvalitné vzdelanie.

Na základe vyššie uvedeného konštatujem, že habilitantka má predpoklady ovplyvňovať ďalší rozvoj vedného odboru. Predložená habilitačná práca **spĺňa** definované požiadavky na habilitačné práce v odbore Didaktika cudzieho jazyka, a preto ju **odporúčam k obhajobe**. Zároveň odporúčam udeliť habilitantke vedecko-pedagogický titul docentka.